O „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 187 Marți 11 Iulie 1939
12 Pagini P

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR cree 220 lei ILUSTR. ROMÂNA și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Plantarea drumurilor

Modul de înfățișare a drumurilor oglindește în mare măsură starea de civilizație a unei așezări omenești.

Când intri într'un sat, într'o comună sau oraș, primele impresii ți le formează aspectul căilor de comunicație. Vrednicia, priceperea și simțul pentru frumos al locuitorilor le poți deduce din chipul cum sunt îngrijite drumurile.

Sunt într'adevăr la noi comune, legate între ele prin șosele, plantate pe margini, din distanță în distanță cu pomi sau arbori, cu fântâni și troițe la răscruce de drumuri, cari delectează sufletul călătorului.

Mi-amintesc cu plăcere de câteva drumuri din Ardeal, străbătute pe timp de primăvară. Deoparte și de alta a șoselei se înșiruiau merii înfloriți, cari își împreunau coroanele, în superbe arcade, încât aveai impresia că treci prin aleele unei grădini.

In alte părți teii, plopii și fagii străjuesc drumurile cu umbra lor răcoritoare.

N'ai însă norocul să întâlnești în prea multe regiuni acest decor agreabil pe șoselele noastre. Și cât ar dori călătorii pe arșița de vară, ce dogorește ca un cuptor, să se poată abate la umbra unui copac!

Intr'o țară ca a noastră, cu atâtea priveliști turistice, plantarea drumurilor cu pomi și arbori trebue să constitue una din preocupările de seamă ale gospodarilor comunali. Pe lângă estetica edilitară se realizează și partea utilitară și educativă a cetățeanului, obișnuindu-l să iubească pomii, să-i cruțe și să-i îngrijească.

Măsurile luate de rezidența ținutului Bucegi, prin crearea unui serviciu, care să dirijeze, pe temeiuri raționale, acțiunea de plantare a drumurilor comunale și județene, răspunde unei cerințe de mult așteptate.

Obligația pe care o au organele administrative comunale și județene, de a elabora împreună cu agronomii și inginerii serviciilor tehnice, programe de plantare a drumurilor cu esențe corespunzătoare regiunii, e o chezășie că se va purcede de îndată la lucru.

Preocuparea aceasta ar fi de dorit însă să se extindă în toate ținuturile și județele, pentruca să putem vedea în câțiva ani, răsăriți dealungul drumurilor noastre, prăfuite și arse de soare, pomi și arbori, cu coroane de frunze răcoroase.

DESTINDERE...

de I. LUGOSIANU

Experiența acestor vremuri grele ne-a deprins să ne drămuim aprecierile despre evenimentele internaționale chiar după vacanțele de sfârșit de săptămână ale oamenilor de Stat.

Agențiile de presă ne informează că Fuehrerul a părăsit Berlinul ducându-se la Obersalzberg în munții Bavariei; d. Mosciski și-a reluat reședința de vară la Spala; d. Chamberlain își va petrece weekendul la Birmingham, odinioară orașul copilăriei sale. Iată destule elemente spre a da opiniei internaționale, ai cărei nervi sunt încordați de atâta vreme, o impresie de destindere, care se adaogă la coloana activului în bilanțul situației internaționale.

Din punct de vedere juridic, poziționile internaționale rămân ceeace au fost la începutul lui Mai al acestui an, după discursul din 28 Aprilie al d-lui Hitler și replica din 5 Mai a d-lui Beck.

La acea epocă, după ce proclama caducitatea pactului de neagresiune cu Polonia, Fuehrerul lăsa să se înțeleagă că-și menține propunerea făcută anterior vecinei sale răsăritene ca Danzigul să-i fie restituit, ca Stat liber, în teritoriul Reichului și ca Polonia să acorde Germaniei libera folosință a unei șosele și unei căi ferate, cu drept de exteritorialitate de-a curmezișul Coridorului polonez.

D. Hitler arăta că în schimb Germania era gata să recunoască toate drepturile economice ale Poloniei la Danzig, să-i asigure în acest oraș un port liber, să recunoască definitiv frontierele Poloniei, încheind cu această țară un pact de neagresiune pe 25 de ani, în fine să garanteze alături de Polonia și Ungaria independența Statului slovac.

D. Beck, pentru motive pe care le-am analizat în amănunt la acea epocă, nu primea ideia exteritorialității pentru transitul german prin coridor, dar reamintea contrapropunerea făcută Reichului la 26 Martie, a unei garanții comune polono-germane a existenței independente a orașului Danzig.

Din punct de vedere juridic posibilitățile de negocieri rămâneau și rămân și astăzi deschise în principiu pentru rezolvarea neînțelegerilor polono-germane. „Osservatore Romano", într'un articol recent crede că această situație juridică lasă câmpul deschis pentru un compromis între Reich și Polonia, dacă se poate ajunge la o scădere a tensiunii de astăzi și dacă părțile interesate se așează — pe picior de egalitate, dar cu hotărâre — pe terenul concesiunilor reciproce.

Constatările oficiosului vatican nu sunt inexacte și în viitor ele ar putea da prilejul Sf. Scaun să încerce, cu marea sa autoritate morală, o soluție de compromis, dacă spiritele vor fi destul de liniștite spre a prefera negocierile întrebuințării forței.

Acest optimism apare însă mai puțin îndreptățit, dacă în loc de a examina chestiunea sub aspectul juridic, o examinăm sub aspectul diplomatic și psihologic. Intr'adevăr, contrapropunerea polonă a rămas fără răspuns pe planul diplomatic.

Situația se desfășoară din potrivă ca și cum Danzigul, uzând de dreptul său de autodeterminare, s'ar pregăti să proclame peste câtva timp alipirea la Reich. Incordarea dintre Polonia și Orașul Liber, vivacitatea polemicelor de presă și în deosebi pregătirile militare făcute pe teritoriul Danzigului sunt de natură să dea consistență unei asemenea impresii.

Față de o astfel de eventualitate, Polonia își menține neschimbat punctul ei de vedere: Ea nu primește nici o modificare a statutului orașului Danzig și nici controlul altui stat asupra acestui oraș; înțelege să-și păstreze drepturile în ce privește relațiunile comerciale, traficul pe căile ferate și în port, folosința poștei și liniilor grafice; ea nu acceptă o militarizare a orașului, contrară tratatelor și convențiilor în vigoare; cere respectarea drepturilor cetățenilor polonezi din Danzig; este dispusă însă a recunoaște ca și până azi drepturile naționale și culturale ale germanilor din orașul liber.

In cazul când Danzigul ar recurge totuși la faptul împlinit, Polonia, la rândul ei, ar trece la acțiune spre a-și apăra drepturile. In această ipoteză ea ar deveni însă agresoare, după părerea, pe care o găsim deseori repetată în presa germană.

Noțiunea de agresiune — de altfel foarte controversată în acest caz — nu mai are în chestia Danzigului semnificația, pe care o avea în politica securității colective de odinioară. Problema Danzigului a devenit o problemă politică europeană. Nici încetineala negocierilor pentru pactul anglo-sovietic, nici greutățile președintelui Roosevelt de a obține modificarea legii neutralității, n'au sdruncinat întru nimic obligația și hotărârea Marei Britanii și Franței de a lăsa Poloniei întreaga latitudine să aprecieze, dacă este amenințată în independența ei și deci dacă pactul lor de asistență militară trebue să intre în vigoare. Pentru observatorul obiectiv al situației internaționale, declarațiile recente ale d-lor Daladier, Chamberlain și Lord Halifax nu îngăduie nici o îndoială în această privință. Sub înfățișarea ei diplomatică, situația europeană, în legătură cu Danzigul, continuă deci să rămână serioasă, în ciuda acalmiei aparente din ultimele zile.

Nu ne aparține să riscăm prevederi asupra viitorului. E mult dacă putem contribui la lămurirea faptelor. Dar voința celor câtorva oameni, de care atârnă desnodământul dramei dela Danzig, ar putea schimba destinderea șubredă de astăzi într'o liniște mai trainică. Posibilitățile nu lipsesc în acest scop: Pe planul juridic, prin negocieri, care în principiu nu sunt excluse, problema Danzigului poate rămânea o problemă locală și ar putea găsi o deslegare rațională. In situația diplomatică de azi, din potrivă, întrebuințarea forței ar face din ea o gravă problemă europeană, care ar pune în cauză nu soarta statutului dela Danzig, ci liniștea și viitorul unui întreg continent.

D. Suphi Tanrioer noul ambasador al Turciei la București, a prezentat Sâmbătă scrisorile de acreditare. In clișeu trăsura regală care l-a adus la Palat

Ambasada și ambasadorul unei țări prietene

O nouă verigă la lanțul prieteniei și o manifestare a unei solidarități la a cărei bază stă deplina conștiință a unor interese comune de afirmat și, eventual, a unor primejdii comune de înlăturat, precum și o perfectă încredere și lealitate reciprocă.

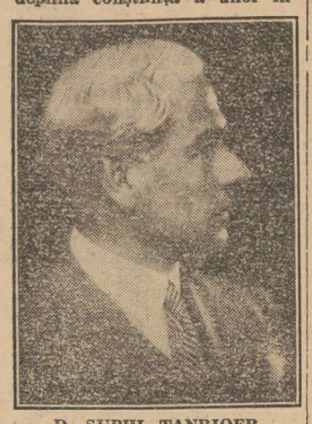

D. SUPHI TANRIOER

Așa ne îngăduim să interpretăm ridicarea la rangul de ambasadă a legațiilor turcă în România și română în Turcia.

Iată, ieri, Sâmbătă, s'a făcut cu un ceremonial, însoțit și sprijinit de simpatia necondiționată a întregei opinii publice, remiterea în mâinile Majestății Sale Regelui Carol al II-lea a scrisorilor de acreditare a primului ambasador al republicii turcești. Iar fapt, care nu poate fi subliniat decât cu sentimente de adevărată mulțumire și bucurie, e că acest prim ambasador al țării amice și aliate este aceeași persoană, care de opt ani fără întrerupere reprezintă, în calitate de ministru plenipotențiar, interesele Turciei, reușind însă ca în toate privințele să le împace și să le armonizeze așa de bine cu interesele României.

A reușit prin tactul său diplomatic, prin pregătirea sa solidă, prin simpatiile și prieteniile ce a știut să-și creieze, dar — parte care trage tot așa de greu în cumpăna succeselor obținute — prin sentimentele sale de sinceră și statornică amiciție pentru poporul român și pentru Țara Românească.

In adevăr, Excelența Sa Suphi Tanrioer, fost până mai ieri ministru plenipotențiar, iar de azi înainte ambasador, nu venise acum opt ani în România, ca într'o țară pe care o vizita atunci pentru prima dată și la un popor, pe care atunci urma să-l cunoască. Nu, deoarece cunoștea de mult și România și pe români. Nu numai din cărți, ca istoric, ci prin vizite și prin șederea în țară.

Așa, prima sa călătorie a fost în anul 1910. Nu vine ca turist, ci cu o misiunea culturală și de apropiere turco-română. Discursurile, ce rostește cu prilejul acela, sunt pătrunse de sentimentele cele mai amicale pentru România și poporul român. Efectul lor este așa de impresionant, încât regretatul Ionel Brătianu, pe atunci președintele consiliului de miniștri, îl roagă printr'o scrisoare să-și prelungească șederea în România ca oaspe al guvernului român.

La înapoiere, ține în orașele din Turcia o serie de conferințe, în care, pe de o parte, popularizează cunoștințele despre România și români, iar, pe de altă parte, stărue asupra ne-

(Continuare in pag. 2-a)

„Danzigul constituie cheia independenței Poloniei"

Discursul lordului Delawarr

Londra, 8 (Rador). — **Lordul Delawarr, luând cuvântul la Derby a subliniat hotărârea națiunilor iubitoare de pace de a se împotrivi agresiunii și dominației.**

Guvernul german ne spune că Danzigul nu merită să luptăm pentru el. Am avea atunci motive să suspectăm intențiile lor, dacă ar fi hotărîți a provoca un războiu mondial pentru Danzig.

Ni se spune că populația Danzigului e alcătuită 90% din germani, dar situația era aceeași anul trecut, când cancelarul Hitler ne-a declarat că „acest punct dintre cele mai primejdioase ale Europei nu mai constitue o amenințare".

Faptul că dela împărțirea Poloniei, Danzigul a fost când german, când polon și cel mai adesea oraș liber, cum este astăzi ne arată că situația actuală își găsește justificarea atât prin istorie, cât și prin declarațiile făcute de însuși cancelarul Hitler cu câteva luni în urmă.

Statul actual dă populației din Danzig posibilitatea de a alege conducerea sa prin metodele care-i convin.

Dacă totuși războiul ar isbuceni în aparență din cauza Danzigului, acesta se va datora în realitate faptului că guvernul german își dă seama că Danzigul constitue cheia independenței poloneze și că Polonia liberă constitue un bastion împotriva dominației germane din Europa.

E nevoe de două părți pentru a lupta, dar tot de două părți este nevoe pentru a încheia un compromis, iar compromisul nu este de nicio utilitate dacă una dintre părți se simte în drept să-și calce cuvântul în orice moment.

Singura noastră atitudine posibilă este de aceea să stăm fermi alături de aceia cărora le-am dat cuvântul nostru și să lămurim că Marea Britanie este în stare și hotărîtă să lupte împotriva oricărui agresor, oricât de indirect ar fi metodele de agresiune. Trebue să se știe că numai dacă și atunci când vom fi convinși de existența reală a unei voințe de pace vom avea nădejdea de a ajunge la un compromis, care să poată întemeia o pace durabilă.

„Limita răbdării a fost atinsă" se spune la Londra

Londra, 8 (Rador). — **Discursurile ministeriale de Sâmbătă se inspiră din leitmotivul: „Limita răbdării este atinsă și avem mijloace de a spune: Oprește!"**

Astfel, sir Walter Wolmersley, ministrul pensiunilor, într'o cuvântare ținută după amiază la Newcastle, a declarat: „Ne-am arătat conciliant, dar sosim în punctul în care chiar și persoanele cele mai pacifice socotesc că trebue să se pună o linie de rezistență".

Pe de altă parte, d. Hudson, secretar parlamentar al ministerului transporturilor, a spus astăseară la Nottingham:

„Avem toate motivele să credem că nici un atac inamic nu ar putea paraliza sistemul nostru de transporturi. Căile ferate vor fi puse sub autoritatea directă a guvernului. La fel se va întâmpla și cu porturile, cari vor putea, desigur, să fie atinse, și uneori chiar făcute inutilizabile. Dar s'a prevăzut ca transporturile maritime să se facă pe un drum ocolit, urmând ca vasele să ajungă în alte porturi... Suntem azi așa de puternici încât puterile axei, dacă ar decide să ne atace, ar fi sigure că nu vor dobândi victoria".

Statele baltice nu vor garanții

Londra, 8 (Rador). — „Times" reproduce un interview acordat corespondentului său din Riga de către d. Munters, ministrul afacerilor străine al Letoniei.

D. Munters constată, încă odată, în mod precis, că țările baltice nu vor garanții și nu vor să fie târâte, fără voia lor, în complicațiuni. Ministrul a subliniat faptul că nu de mult Germania a contractat pacte de neagresiune cu Estonia și Letonia și că a recunoscut neutralitatea acestor țări.

Letonia—adaogă d. Munters—nu dorește să i se garanteze independența, care este un fapt absolut în afară de orice îndoială. Letonia nu dorește nici să i se garanteze frontierele, pentru că are tratate liber încheiate.

Agenți germani, arestați in Brazilia

Montevideo, 8 (Rador). — **Știri sosite dela frontieră anunță că autoritățile braziliene dela Lagoa Vermelha (statul Rio Grande de Sud) au arestat doi agenți național-socialiști foarte activi asupra cărora au găsit un bogat material de propaagndă.**

xXO●OXx

LORDUL CHURCHILL, despre care se vorbește că va lua conducerea ministerului marinei

xXO●OXx

40 deputați bulgari pleacă la Moscova

Sofia, 8 (Rador). — **Un grup de 40 deputați bulgari, sub conducerea d-lui Markoff, vicepreședintele Camerei, va pleca la sfârșitul lui Iulie, la Moscova, spre a lua contact cu cercurile economice sovietice.**

xXO●OXx

Grevă uriașă în Statele-Unite

New-York, 8 (Rador). — **Greva lucrătorilor organizației federale de lucrări publice pentru ajutorarea șomerilor ia proporții serioase.**

Până acum s'au pus în grevă peste 100.000 lucrători de construcție, în special la New-York, San Francisco, Chicago și Toledo.

Organizația utilizează 2 milioane lucrători.

Câteva adevăruri istorice

In legătură cu agitația revizionistă bulgară

de N. BATZARIA

Mai întâi să relevăm o coincidență, care, desigur, nu se datorește întâmplării, ci este voită: vizita la Berlin a primului ministru al Bulgariei coincide cu o sporire a agitației revizioniste a vecinilor noștri dela Sud. E o agitație exprimată în campania crescândă a presei bulgare, în conferințe și în alte manifestații publice.

Și iată că o parte din presa germană privește cu simpatie revendicările celor dela Sofia, tocmai în aceste zile când premierul bulgar se găsește în vizită oficială în Germania.

Din toate acestea desprindem un regret și stabilim o contradicție. Regretul că, în loc de a se limpezi, atmosfera politică între România și Bulgaria, se tulbură și se întunecă. Iar contradicția constă între declarațiile amicale la adresa României ale diriguitorilor statului bulgar și atitudinea lor reală. Dau asigurări de intenții pașnice, pe când intențiile lor adevărate se vădesc a fi cu totul altele.

La fel și bulgarii, cari activează în câmpul publicisticei. Iată, avem înaintea noastră o broșură apărută de curând. Scrisă în limba bulgară, pe care o putem citi, broșura cuprinde o conferință ținută de d. dr. Penakof la „Asociația ziariștilor bulgari din Sofia". Când citești titlul conferinței, ai un sentiment de mulțumire. După ce citești însă cuprinsul conferinței, te întrebi nedumerit: „Nu cumva în titlu este o greșală de tipar? Nu cumva, în loc de „apropiere", conferențiarul scrisese „învrăjbire?" In adevăr, toată conferința este străbătută de acest spirit de învrăjbire.

Bulgarii însă pot obiecta, că au și ei un ideal național și că sunt în dreptul lor să lupte pentru înfăptuirea lui. Numai că chestiunea cu acest „ideal național" și cu strădaniile pentru realizarea unei „Bulgarii Mari" este complicată, este chiar foarte complicată și are o latură cu totul originală.

Originalitatea constă în faptul, istoricește stabilit, că idealul național bulgăresc nu este opera naționaliștilor și luptătorilor politici bulgari, ci e opera politicii țariste rusești.

In adevăr, granițele noului stat bulgăresc au fost trase pentru întâia oară prin tratatul dela San Stefano — se știe că San Stefano este o suburbie a orașului Istanbul — încheiat în anul 1877 între Rusia și Turcia, fără ca la tratative să la parte vreun delegat bulgar sau să se ceară și părerea bulgarilor. Prin acel tratat se creia o Bulgarie depășind cu mult granițele etnice ale elementului bulgăresc. Insă, fapt deosebit de important, făuritorii acestei Bulgarii Mari vedeau în creația lor artificială și nedreaptă o provincie vasală rusească, un bastion al panrusismului în Peninsula Balcanică. Așa dar, nu de dragul bulgarilor sau pentru a da satisfacție revendicărilor lor mai mult sau mai puțin legitime creaseră rușii

(Continuare in pag. 2-a)

Aviația engleză este cea mai bună din lume

Declarațiile d-lui Chamberlain

Birmingham. 8 (Rador). — *„Aviația noastră militară, — a declarat d. Chamberlain într'un discurs rostit la inaugurarea aerodromului dela Elmdon, — este, cred, în multe privințe cea mai bună din lume. Vă previn însă, că sir Kingsley Wood, ministrul aerului, nu vă spune toate secretele sale. Puteți fi siguri că realitatea întrece cu mult tot ceeace el ne poate spune".*

Primul ministru este convins că, după perioada de tensiune internațională actuală, aviația civilă va cunoaște o eră de prosperitate fără precedent.

D. Chamberlain a remarcat contribuția la unitatea imperiului și la amiciția anglo-americană adusă de călătoria suveranilor britanici în Canada și Statele Unite.

A luat apoi cuvântul sir Kingslay Wood care a urat ca „să vină cât mai repede ziua când aviația nu va mai servi decât la strângerea legăturilor de amiciție între oameni cari să împărtășească un ideal comun de pace și bună voință".

După ce a subliniat importanța reînarmării aeriene, ministrul aerului a anunțat numirea d-lui Chamberlain în gradul de comandor al „Escadrilei 915", cu titlu onorific.

BOMBARDIERE IN CRIZALIDE...

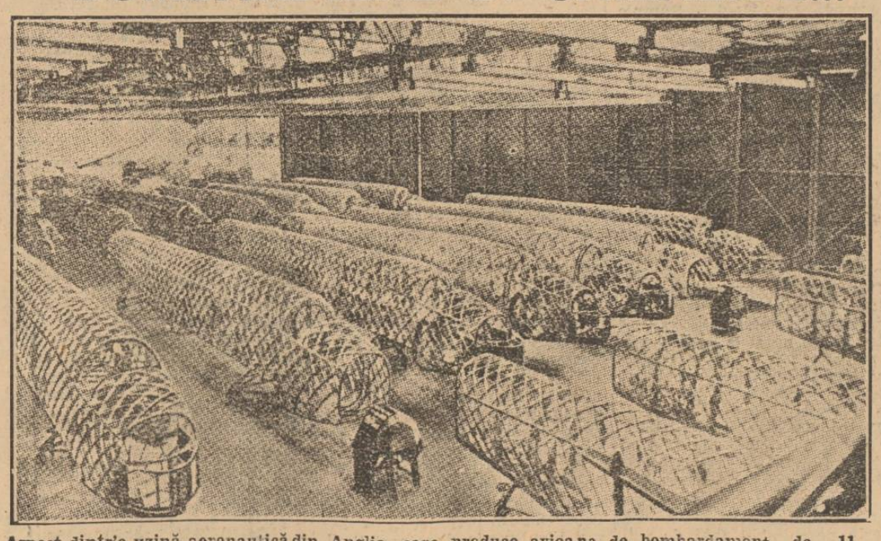

Aspect dintr'o uzină aeronautică din Anglia, care produce avioane de bombardament de 11 tone și cu o viteză de 350 km. pe oră. Raza lor se întinde pe o rază de 5000 km.

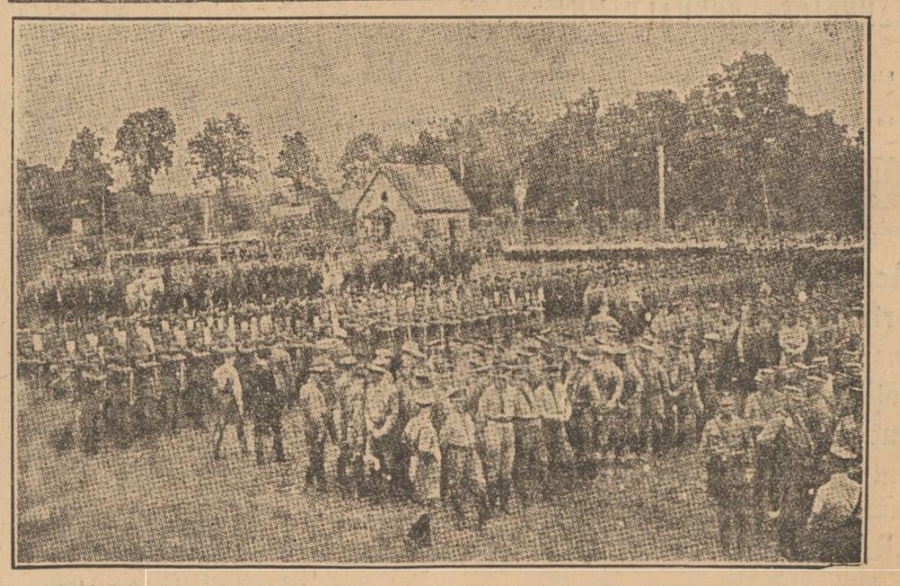

La Danzig: trupe hitleriste trecute în revistă de gauleiterul Förster